การซื้อผลิตภัณฑ์เงินฝาก

นายประกอบ สุวรรณ
ผู้วิเคราะห์อาวุโส ส่วนคุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงิน
ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานภาคใต้

เมื่อพูดถึง “ผลิตภัณฑ์เงินฝาก” หรือ “เงินฝาก” ซึ่งเป็นสินค้าที่ธนาคารพาณิชย์เสนอขายให้กับประชาชน เพื่อระดมเงินทุนจากผู้ที่มีเงินออม โดยธนาคารจะจ่ายดอกเบี้ยให้กับผู้ฝากเป็นผลตอบแทน เงินฝากแบ่งเป็น 3 ประเภทใหญ่ ได้แก่ เงินฝากออมทรัพย์ (Saving Deposit) เงินฝากประจำ (Fixed Deposit) และเงินฝากกระแสรายวัน (Current Deposit) ซึ่งมีลักษณะแตกต่างกัน ดังนี้

เงินฝากออมทรัพย์ หรือเงินฝากสะสมทรัพย์ เป็นเงินฝากที่ผู้ฝากสามารถถอนเงินออกจากบัญชีเมื่อไหร่ก็ได้ ผู้ฝากจะได้รับสมุดเงินฝากหรือสมุดคู่ฝาก (Pass Book) เป็นหลักฐานและใช้สำหรับติดต่อฝากถอนเงิน ธนาคารจะจ่ายดอกเบี้ยให้ปีละ 2 ครั้งในอัตราดอกเบี้ยที่ไม่สูงมากนัก เงินฝากออมทรัพย์เหมาะกับบุคคลที่ต้องการออมเงิน และความสะดวกคล่องตัวในการฝากถอนเงิน โดยไม่เน้นผลตอบแทนหรือดอกเบี้ยที่จะได้รับ

เงินฝากประจำ เป็นเงินฝากที่มีกำหนดระยะเวลาในการฝากที่แน่นอน เช่น 3 เดือน 6 เดือน 1 ปี หรือ 2 ปี ปกติธนาคารจะจ่ายดอกเบี้ยให้ในอัตราที่สูงกว่าเงินฝากออมทรัพย์ เพื่อจูงใจลูกค้าให้ฝากเงินไว้กับธนาคารเป็นระยะเวลาที่แน่นอน เพื่อให้ธนาคารสามารถนำเงินฝากไปหาประโยชน์ได้อย่างเต็มที่ ในทางปฏิบัติกรณีที่มีการถอนเงินฝากก่อนครบกำหนด ธนาคารจะจ่ายดอกเบี้ยให้ในอัตราเงินฝากออมทรัพย์ เงินฝากประจำเหมาะกับบุคคลที่มีแผนการใช้เงินที่แน่นอนและไม่มีความจำเป็นต้องใช้เงินส่วนนี้ในระยะเวลาอันใกล้

เงินฝากกระแสรายวัน เป็นเงินฝากที่ใช้เช็คในการถอนเงินออกจากบัญชี เพื่อชำระค่าสินค้าหรือจ่ายเงินให้กับคู่ค้า จึงเหมาะกับบุคคลที่ประกอบธุรกิจการค้า บัญชีเดินสะพัดส่วนใหญ่จะมีการหมุนเวียนนำเงินเข้าออกบัญชีตลอดเวลา ทำให้ยอดเงินฝากคงเหลือในบัญชีมีไม่มากนัก ธนาคารนำเงินไปหาผลประโยชน์ต่อได้ยาก จึงไม่จ่ายดอกเบี้ยให้กับเงินฝากประเภทนี้

บัญชีกระแสรายวันอาจใช้คู่กับเงินฝากออมทรัพย์ หรือวงเงินเบิกเกินบัญชี (โอดี) เพื่อความสะดวกในการผ่านเช็ค ในกรณีที่ยอดเงินที่สั่งจ่ายตามเช็คสูงกว่ายอดเงินฝากคงเหลือในบัญชี โดยลูกค้าต้องทำข้อตกลงกับธนาคารไว้ล่วงหน้าว่า กรณีที่ยอดเงินคงเหลือในบัญชีมีไม่พอจ่ายให้ธนาคารโอนเงินจากบัญชีออมทรัพย์มาเข้าบัญชีกระแสรายวันเพื่อให้ผ่านเช็คได้ ซึ่งจะมีค่าธรรมเนียมในการโอนเงินเกิดขึ้น และกรณีที่ใช้คู่กับวงเงินเบิกเกินบัญชี ซึ่งเป็นวงเงินสินเชื่อที่ธนาคารให้กับลูกค้า โดยธนาคารจะคิดดอกเบี้ยจากยอดเงินที่เบิกเกินบัญชีตามระยะเวลาที่ใช้เกินในอัตราดอกเบี้ยที่ตกลงกัน

การฝากเงินกับธนาคารพาณิชย์ในรูปของบัญชีเงินฝากที่เป็นสกุลเงินบาทภายในประเทศ (ไม่รวมเงินฝากของบุคคลที่มีถิ่นที่อยู่นอกประเทศ เงินฝากที่มีอนุพันธ์แฝง เงินฝากระหว่างสถาบันการเงิน ตั๋วแลกเงิน และตั๋วสัญญาใช้เงิน) จะได้รับการคุ้มครองจากสถาบันคุ้มครองเงินฝาก ซึ่งเป็นองค์กรของรัฐที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสถาบันคุ้มครองเงินฝาก พ.ศ. 2551 หากธนาคารพาณิชย์ที่รับฝากเงินประสบปัญหาทางการเงินและถูกปิดกิจการ สถาบันคุ้มครองเงินฝากจะจ่ายเงินคืนให้กับผู้ฝากเงินภายในวงเงินและระยะเวลาที่กำหนด โดยภายในวันที่ 10 สิงหาคม 2558 มีวงเงินคุ้มครอง(ต่อรายต่อสถาบัน) 50 ล้านบาท ระหว่างวันที่ 11 สิงหาคม 2558 - 10 สิงหาคม 2559 มีวงเงินคุ้มครอง 25 ล้านบาท และตั้งแต่วันที่ 11 สิงหาคม 2559 เป็นต้นไปจะมีวงเงินคุ้มครอง 1 ล้านบาท

การพัฒนาผลิตภัณฑ์เงินฝาก

ในปัจจุบันธนาคารพาณิชย์ได้พัฒนาผลิตภัณฑ์เงินฝากให้มีรูปแบบที่หลากหลายเพื่อจูงใจลูกค้าให้หันมาใช้บริการมากยิ่งขึ้น ตัวอย่างเช่น

(1) มีการนำเรื่องภาษีเงินได้มาจูงใจลูกค้าให้ฝากเงินสม่ำเสมอในจำนวนที่เท่ากันทุกเดือนไม่เกิน 25,000 บาท และปฏิบัติได้ตามเงื่อนไขการฝากไม่น้อยกว่า 24 เดือน ผู้ฝากจะได้รับดอกเบี้ยในอัตราสูงและไม่ต้องเสียภาษีเงินได้

(2) ได้พัฒนารูปแบบเงินฝากประจำให้ลูกค้ากำหนดระยะเวลาฝากได้เป็นจำนวนวันแทนการกำหนดเป็นรายเดือนหรือรายปี และสามารถถอนเงินก่อนครบกำหนดโดยยังคงได้รับดอกเบี้ยในอัตราสูง

(3) บางธนาคารได้จ่ายดอกเบี้ยให้กับเงินฝากกระแสรายวัน

(4) บางธนาคารได้เสนอผลิตภัณฑ์เงินฝากที่กำหนดการจ่ายดอกเบี้ยเป็นขั้นบันไดโดยจะคิดดอกเบี้ยให้กับลูกค้าในแต่ละช่วงเวลาในอัตราที่ไม่เท่ากัน ทั้งนี้ ธนาคารแห่งประเทศไทย ได้กำหนดให้ธนาคารพาณิชย์แจ้งให้ลูกค้าทราบถึงอัตราผลตอบแทนเฉลี่ยที่จะได้รับจากเงินฝากชนิดนี้

(5) มีการนำการประกันภัยมารวมกับเงินฝากเพื่อจูงใจให้ลูกค้ากลุ่มที่มีความเสี่ยงหรือกลุ่มผู้สูงอายุ โดยผู้ฝากจะได้รับการประกันอุบัติเหตุส่วนบุคคลหรือประกันสุขภาพในวงเงินที่กำหนด ทั้งนี้ ธนาคารแห่งประเทศไทย ได้กำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ระบุรายละเอียดเกี่ยวกับค่าธรรมเนียมหรือค่าใช้จ่ายที่จะเรียกเก็บจากผู้ฝาก และผลตอบแทนหรือผลประโยชน์ที่ผู้ฝากจะได้รับของแต่ละผลิตภัณฑ์ให้ชัดเจน เพื่อประกอบการตัดสินใจ

สิ่งที่ควรคำนึงในการซื้อผลิตภัณฑ์เงินฝาก

แม้ว่าผลิตภัณฑ์เงินฝากจะมีรูปแบบที่หลากหลาย มีจุดเด่นที่ดึงดูดใจและมีเงื่อนไขการให้บริการที่ซับซ้อนขึ้น ก่อนที่จะตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์เงินฝากหรือฝากเงินกับธนาคารพาณิชย์ ผู้ฝากควรคำนึงในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

1. วางแผนทางการเงิน เพื่อให้ทราบถึงกระแสเงินสด (Cash Flow) ที่จะได้รับหรือที่จะต้องจ่ายในช่วงระยะเวลาต่าง ๆ ของตนเอง รวมถึงทราบว่าช่วงเวลาไหนที่มีเงินเหลือใช้หรือต้องการใช้เงิน

2. ศึกษาเงื่อนไขของผลิตภัณฑ์เงินฝากแต่ละประเภทให้เข้าใจ เช่น อัตราดอกเบี้ย โบนัสพิเศษวงเงินประกันภัย สิทธิประโยชน์ทางภาษี ระยะเวลาการฝาก จำนวนครั้งที่ยอมให้ถอน อัตราค่าธรรมเนียมและค่าปรับในกรณีที่ปฏิบัติผิดเงื่อนไข

3. เปรียบเทียบอัตราดอกเบี้ย ค่าธรรมเนียมและค่าปรับของแต่ละธนาคาร เพื่อให้ทราบว่าธนาคารใดให้ผลตอบแทนดีที่สุด

4. พิจารณาความเสี่ยงหรือโอกาสที่จะได้รับความเสียหายจากการฝากเงินของแต่ละธนาคาร ไม่ว่าจะเป็นความเสี่ยงด้านเครดิตที่ธนาคารไม่สามารถชำระคืนเงินต้นและดอกเบี้ย ความเสี่ยงด้านตลาดที่อัตราดอกเบี้ยมีการเปลี่ยนแปลงซึ่งทำให้ผู้ฝากได้รับดอกเบี้ยน้อยลง หรือความเสี่ยงด้านสภาพคล่องในการถอนเงินมาใช้จ่ายได้อย่างรวดเร็ว

5. เลือกผลิตภัณฑ์เงินฝากให้เหมาะสมกับตนเอง ที่สอดคล้องกับแผนทางการเงิน กระแสเงินสด ผลตอบแทนที่ต้องการ ความเสี่ยงที่ตนเองยอมรับได้ และวงเงินที่จะได้รับการคุ้มครองจากสถาบันคุ้มครองเงินฝาก

ทั้งนี้ หากไม่ได้รับความเป็นธรรมในการใช้บริการทางการเงิน สามารถร้องเรียนและขอคำแนะนำเพิ่มเติมได้ที่ ศูนย์คุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทย โทรศัพท์สายด่วน 1213

บทความนี้เป็นข้อคิดเห็นส่วนบุคคล จึงไม่จำเป็นต้องสอดคล้องกับความเห็นของธนาคารแห่งประเทศไทย